

ATASSUT

UPA14/10

Gerhardt Petersen

23.04.2014

Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut 2014.

(Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermt Naalakkersuisoq)

Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu Nalunaarut 2014-moortoq ATASSUT-mit makkuninnga oqaaseqarfigissavarput:

Ukiut aningaasaqarnikkut najummatsisimanartorsiorfiusut aammalu ukiut innuttaasut amerlaqisut suliffissaaleqinermik eqqugaaffigisaat nalaateqqavagut, taamaammat isumatusaartumik sukannersumillu aningaasarsiornikkut ingerlatsisoqarnissaa pisariaqarluinnarpoq.

Inuiaqatigiittut ataatsimut suliassaqaarpugut kinguaassagut nunatsinnik ingerlatsilerumaartussat pillugit, kisianni aamma puigussanngilarput ullumikkut inuunitsinni aningaasarsiornikkut nalaattakkavut iliuuseqarfigisariaqakkagullu minnerutissannginnatsigit.

Taamaammat ATASSUT-mit assut iluarisimaarparput Naalakkersuisut tamaviaarlutik suliffissaaleqinerup annikillisarneqarnissaa siunertaralugu aningaasatigut aaqquissuussigasuarnesisigut 174,2 mio. kr.-it siunertamut atugassatut Aningaasaqarnermut Ataatsimiititaliamut qinnutigineqarmata.

Assigiinngitsunik aallaaveqaraluarluta Naalakkersuisooqatigiit Partiivi aammalu Illuatungiliuttut Partiivi, Demokraatit minillugit, inuiaqatigiinni aningaasarsiornierup piaartumik annertusineqarnissaa, taamaalillunilu suliffissaaleqinerup annikillisarneqarnissaa tamatta ujjartorparput.

ATASSUT-millu naatsorsuutigilluinnarparput aningaasat pineqartut suliffissaaleqisuinnaanngitsut, aammali pingaartumik sanaartornerup iluani inuussutissarsiornermik ingerlataqartut iluaqutigilluassagaat.

Naak massa ATASSUT-mit iluarisimaaraluarlutigu pilertortumik iliuuseqartoqarneratigut aningaasat naatsorsuutigisamit amerlanerusut inuiaqatigiinni kaaviiartitsisussaammata, taamaattoq aamma annertuumik isumatusaartoqarnissaanik kajumissaarissalluta pissutissaqarluarpugut.

Tassami aningaasat pineqartut suliffissanut piffissap killilikkap iluani naammassineqartussanut atorneqartussaapput, tassa sanaartugassat siuartinneqartut nutaamillu sanaartugassat aammalu isatigassat iluarsagassallu annertunerpaatigut maani pineqarmata, taakku sanaartorlugit naammassineqarpata kikiak kingulleq kikiattuunneqareerpat isatigassat isarterneqareerpata iluarsagassallu iluarsaanneqareerpata taava susoqassava?

Aap sanaartornerup iluani suliassat uninnaviangillat, kisiannili piffissap killilikkap iluani annertuumik ingerlanneqareerlutik immikkut aningaasaliussat nunguppata suna tamarmi pissusissamisut ingerlaqqilerpat sanaartornermik suliqartitat suliassat annikilleqqippata suliffissaaleqineq kingumut qaffariaqqissanngippat aaqqiissutissat ataavartut siunnerfigineqartariaqartut ATASSUT-mit isumaqarpugut.

Tamannalu inuiaqatigiinni aaqqiissusseqqinnikkut naammassiniarneqarluarsinnaavoq, taamaammat ATASSUT-mit assut iluarisimaarparput Naalakkersuisooqatigiinnermi isumaqatigiissut tunngavigalugu Naalakkersuisut aaqqiissusseqqinnernik annertuumik piareersagaqarmata.

Naammangilarli nuna tamakkerlugu Naalakkersuinikkut iliuuseqarnissaq, Nunatsinni Kommunit suliffissaaleqinerup akiorniarneqarnerani annertuumik suleqataasariaqarput, sulisartut sulisitsisullu kattuffii peqataanissaminnut piumassuseqartariaqarput, minnerunngitsumillu suliffissaaleqinermik eqqugaanissaminnut aarlerinartorsiorfimmiittut suliffissaaleqisutut inissinnginnissartik qulakkeerniarlugu imminnut annertuumik piumaffigisariaqarput.

Inuiaqatigiit pitsanngorsaaffigineqarnissaannut tunngatillugu Naalakkersuisut nalunaarummi aqutissatut tikkuagaat pingasuusut ATASSUT-mit tamakkiisumik peqataaffigissavagut, taakku tassaapput:

- Aningaasaqarnitsinnik ingerlatsinerup arlariinnut sammitinneqarneratigut isertitaqarnerulernissaq tunngavissinneqarnissaa.
- Pisortat ingerlatsinerat nutarterneqarlunilu pisariillisarneqarnissaa.
- Pisortat sanaartornissamut aningaasaliissuteqarneranni piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu ataatsimullu isiginnilluta eqqarsartarnissamik tunngaveqarnissaq

Siuliani pineqartut angusaqarluarfiusumik naammassineqarsinnaassappata sulinermi suleriaatsimilu aallaaviit torersumik aammalu tamanit naammagineqarsinnaasumik ataqatigiissuusariaqarput, taamaammat ATASSUT-mit assut iluarisimaarparput Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarnikkut aqutsinerat eqaallisarneqarlunilu patajaallisarneqarnissaa siunertaralugu atortorissaarutit ullumikkut periarfissaasut atorlugit nutarterisoqarnissaanik Naalakkersuisut siunnerfeqarmata.

Tassami ullumikkutut ingerlatsinitsinni allaffissornerujussuaq tamatumalu malitsigisaanik pappialarsornerujusuaq pissutaaqataalluinnarlutik ilaatigut suliat pilersaarutillu eqaatsumik pilertortumillu naammassineqarsinnaasaraluartut annikinngitsumik kigaallassarneqartartut qularutissaanngimmat, taamaammat aningaasaqarnikkut ingerlatsinerup aqqiissornerqarnerata nutarteriffiginissaa pisariaqarluinnarpoq.

Naak massa aningaasarsiornikkut najummatsisimanartumiikkaluarluta ATASSUT-mit isumalluarpugut, tassami nangiarsaarisogarniartaraluartoq kigaallassaasogarniartogartaraluartorlu Naalakkersuisooqatigiit sapiissuseqarluta aalajangiisinnaassuseqarlutalu ingerlatsinerput kinguneqarluartussaasoq, aammalu innuttaasut ataasiakkaat, nunaqqatigiikkaat, nunap immikkooroqarfianiittoqatigiikkaat aammalu minnerunngitsumik inuiaqatigiit ataatsimoortumik iluaqutigisassaannik alloriarnerit siunertaqarmata illinerit maannakkut sanarfineqartut patajaatsutut nalilerlugit ATASSUT-mit tamakkiisumik peqataavugut.

Aalisarnermik inuussutissarsiuteqarneq nukittorsarneqassasoq, piniarnermik inuussutissarsiuteqarneq patajaallisarneqassasoq aammalu nunalerinermik inuussutissarsiuteqarneq nutarteriffigineqassasoq ataasiarnata ATASSUT-mit piunasaqaatigisarpavut.

ATASSUT INATSIARTUNI

ATASSUT-mit nalunngilluinnaratsigu inuussutissarsiutit pineqartut nukittorsarneqassappata patajaallisarneqassappata aammalu unammillersinnaassuseqassappata siunnerfilimmik tapersorsorneqartariaqartut, nangaanngilluinnarluta pisortat tapersersueriaasissaannik siunnersuuteqartarpugut, pingaartumik aningaaseriviit taarsigassarsiniartarfiillu nunap ilaani mattusseqqasutut inissisimasarneri ineriartortitsisoqarnissaagaluanik pinngitsoortitsisarmata, inuiaqatigiit tunuliaqutaaffigisaannik periarfissiinissaq eqqarsaatigalugu.

Taamaammat ATASSUT-mit aalajangiusimavarput inuussutissarsiutit pineqartut siuarsaavigineqarnissaannik siunertaqarluni aningaasaateqarfittut ittumik aaqquissuussinikkut alloriartoqartariaqalersoq, matumuunalu Naalakkersuisut kaammattussavagut periarfissanik piaarnerpaamik misissueqqullugit.

Tassungalu ilanngullugu nunami suliffiit mikinerusut anginerusullu inerisaaffigineqarnissaat siunertaralugu periaatsit nutaat suut atorreqarsinnaanersut misissorneqaaquarput periarfissarsiuunneqaaqqullugulu.

Aatsitassarsiornerup tungaatigut annertuumik inerisaanissaq ATASSUT-mit illersorparput sulissutigalugulu, taamaattumik Inatsisartut aalajangerneri tunngavigalugit Naalakkersuisut timitalersuinissamik sulissutigisaat tamakkiisumik tapersorsorpavut tunuliaqutaaffigalugillu.

Innuttaasut nunaqavissut aatsitassarsiornermi atorluarneqarnissaat siunertaralugu ilinniartitsinerit maanna ingerlanneqartut ATASSUT-mit iluarisimaarpavut, taamaattorli sumiiffinnut naleqqussakkanik ilinniartitaanerit tamakku inerisaavigineqarnissaat piumasaraarput, taamaammallu assersuutiginnarlugu upernaq manna Inatsisartunut oqaluuserisassanngortipparput aatsitassarsiornermik ilinniarfik Nunatta kujasissortaani immikkoortoqarfeqalissasoq, neriuutigilluinnarparpullu Inatsisartunit tamanna ilalerneqarumaartoq.

Takornariaqarneq sukarsuit ilaattut isumalluutigiuarsinnarparput, taamaattorli annertuumik aallullugu inerisaaffigineqartariaqartoq ATASSUT-mit takusinnaalluarparput.

ATASSUT INATSIARTUNI

Nunatta immikkoortuisa ilaani takornariaqarnikkut sullissinerup ipitineqarsimanera ATASSUT-mit arajutsisimannilarput aammalu takornarialerinemik ataqatigiissaarisut ataatsimut eqiterunneqarmata, allaat sumiiffinni inerisaaffigineqarsinnaagaluartuni takornariallu ornittagaanni takornarissat tikilluaqqusisussaqaarnatik saaffigisassaqaarnatillu inissinneqarsimanerat innersuussutigalugu ATASSUT-mit akerliunerput sulii attapparput.

Assersuutigiinnaavillugu tikkuarsinnaavarput Maniitsup eqqaani takornariaqarnermi neqeroorutaasinnaasorpasuugaluit unittoqatinneqarnerat.

Qaqqat portusuut qaavinut helekopterimik niuteriarlutik sisorartartut nunatta avataaneersunit taamaallaat ataqatigiissaarneqarlutillu ingerlanneqarput, qissattariartitsinerit pinngortitamilu allatigut misigisassarsioritsinerit ataqatigiissaarisooqanninnera annertuumik pissutaaqataalluni periarfissatut atorineqarnerat killilerujussuuvoq.

Takornariaqarneq siuarsaavigineqassappat inuit takornarialerinemik suliaqarsinnaasut ataqatigiissaarisinnerisigut inerisaaneq pisariaqarpoq, takornarissat nunatsinni sumiluunniit misigisassarsioritut tikilluaqqusisoqarlutillu saaffigisinnaasaannik peqartariaqarpoq, ATASSUT-millu Naalakkersuisunut kaammattuutigissavarput tamanna iliuuseqarfigineqarnissaa piaartumik isumageqqullugu.

Ataatsimut isigalugu aningaasarsiornikkut ilorraap tungaanut sammisumik ingerlaveqassagutta oqimaatigiissumillu aningaasarsiorneq ingerlanneqarlunilu patajaallisarneqassappat nutaanik periaaseqarluta aammalu minnerunngitsumik kukkussutaasartut tappiffiginerullugit iluarsiivigineqarnissaallu pilertornerusumik sulissutigisarlugi pisariaqarpugut.

Nunatta ataatsimoortumik aningaasarsiornerata patajaallisarneqarnera nuna tamakkerlugi politikikkut ingerlanneqassaaq.

Nunap immikkoortuini sumiiffinnilu ataasiakkaani aningaasarsiornikkut patajaallisaaneq Kommuninit ingerlanneqassaaq.

ATASSUT INATSIARTUNI

Inuttut ataasiakkaatut ilaqutariittullu aningaasarsiornikkut patajaallisaaneq inuttut ataasiakkaatut ilaqutariittullu ullumikkumit annertunerujussuarmik aamma aalluttariaqarparput. Tassami innuttaasutut ataasiakkaatut aningaasarsiornikkut pissusilersuutigut naggataatigut inuiaqatigiit aningaasarsiornerrannut annertuumik sunniuteqartarpoq, ilaatigut tamanna takuneqarsinnaavoq akiitsutsinnik isumaginninnitta sanngiippallaarneratigut immitsinnut eqquinnarata aammali saniluvut nunaqqativullu ilanngullugit eqqortarpavut.

Suli oqaasissarpassuaqaraluaqaluta periarfissaq killeqarmat aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarut 2014-moortoq ATASSUT-mit tusaatissatut tiguarput.